माहिती व संक्षिप्त परिचय (BIO-DATA)

संपूर्ण नांव:- डॉ. रमेश सीताराम सूर्यवंशी
जन्म तारिख:- ०१/०६/१९५६ **जात:-** मराठा **मूळ गांव:-** सिंदाड ता. पाचोरा जि. जलगांव
संपूर्ण पत्ता:- डॉ. रमेश सूर्यवंशी, 'अभ्यासिका',वाणी मंगल कार्यालया समोर कन्नड ता. कन्नड
जि. औरंगाबाद (महाराष्ट्र) पिन ४३११०३
दूरध्वनी क्र. ०२४३५ २९९२१८ मोबाईल :- ०९४२१४३२२१८/ ८४४६४३२२१८
e-mail :- rss221718@yahoo.co.in. rss221718@gmail.in

भाषेचे ज्ञान:- मराठी, हिंदी, इंग्रजी आणि- अहिराणी बोली, आदिवासी भिल्लांची व ठाकरांची बोली

शैक्षणिक पात्रता -

बि.ए. (इंग्रजी, अर्थशास्त्र,समाजशास्त्र) - मराठवाडा विद्यापिठ,औरंगाबाद - १९७६
एम.ए.(इंग्रजी)- मराठवाडा विद्यापिठ,औरंगाबाद - १९७८
पि.जि.डि.टि.ई. - मराठवाडा विद्यापिठ, औरंगाबाद - १९७९
बि.एड -(सुटीतील),स्वावलंबी महा.वर्धा- नागपूर विद्यापिठ, नागपूर - १९८४
पिएच.डी - नागपूर विद्यापिठ, **नागपूर -** १९९०
MSCIT -

नोकरी - उच्च माध्यमिक शिक्षक म्हणून २०१४ पासून निवृत्त.
१९७९-८० -उच्च माध्य.शिक्षक- प्रतिष्ठाण महाविद्यालय , पैठण जि. औरंगाबाद
१९८०ते १९८२ -उच्च माध्य.शिक्षक,एस.व्ही.एम.ज्यू.कॉलेज दाभा-पहूर **जि.यवतमाळ**
१९८२ -१९८३ - उ.मा.शि. -श्रीमती धनाबाई कनिष्ठ महा. बाळापूर जि. अकोला.
१९८३ ते १९८५- उ.मा.शि.-सरस्वती कनिष्ठ महा. पारस **जि. अकोला**
१९८५ ते २०१४ -उ.मा.शि.- डॉ. भिमराव आंबेडकर कनिष्ठ महा. कन्नड **जि. औरंगाबाद**

संशोधनाचा अनुभव :-

-नागपूर विद्यापिठाची भाषाशास्त्र विभागातून पिएच.डी.१९९०.(मार्गदर्शक डॉ. सु.बा. कुलकर्णी)

१).प्रबंधाचे नांव:- **खानदेशातील कृषक जीवन विषयक शब्दावलीचे भाषावैज्ञानिक अध्ययन खंड १ व खंड २** (कालावधी १९८० ते १९९०)

महाराष्ट्र शासनाच्या आदिवासी संशोधन आणि प्रशिक्षण संस्था, पुणे यांच्या मार्फत दोन वेळा संशोधन छात्रवृत्ती प्रदान. संशोधन छात्रवृत्ती घेवून पुढील दोन संशोधन प्रबंध पूर्ण केलेले आहेत

२) प्रबंधाचे नांव:- अजिंठा डोंगर परिसरातील भिल्लांची बोली - भाषावैज्ञानिक अध्ययन
आदेश क्रमांक.आसंसं/ संशो.-अधि/आरएसएस/का- ७/९०-९१/५०६८
दि. २०-११-९० पाने २४४ **वर्ष नोव्हे. १९९३.**

३)प्रबंधाचे नांव:- अजिंठा डोंगर परिसरातील ठाकरांचे सामाजिक आणि सांस्कृतिक जीवन- - एक अभ्यास
आदेश क्र. आसंसं/संशो. अधिक/९६--९७/का.६अ/२४७९
दि.१७/०६/१९९६ पाने १६०+ चित्रे **वर्ष २५/०६/१९९८.**

प्रकाशित वाङ्.मय :-आजवर एकून प्रकाशित पुस्तके

- अहिराणी बोली संबंधित-

१) अहिराणी -भाषावैज्ञानिक अभ्यास पाने १६०. अक्षय प्रकाशन, पुणे . आक्टो.१९९७
२)अहिराणी-शब्दकोश. पाने ३२०. अक्षय प्रकाशन, पुणे. आक्टो. १९९७
३)अहिराणी-म्हणी आणि वाक्प्रचार पाने ८२+१०५ =१८७. अक्षय प्रकाशन पुणे. आक्टो.१९९७
४)खानदेशातील कृषक जीवन सचित्र कोश. पाने१०४. मूल्य ६०रु.
महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ,मुबई. डिसेंबर २००२.
५)खानदेशातील म्हणी (वर्गीकरणात्मक)पाने २२८ मूल्य२२०, अभ्यासिक, कन्नड,जून २०१०,
६) अहिराणी बोली -पहिला शब्दकोश पाने ३५४, मूल्य ३५०/-, अभ्यासिका प्रकाशन,
२६ जाने.२०१३
७) अहिराणी बोली सुलभ व्याकरण - अभ्यासिका प्रकाशन पाने २५२ मूल्य २५०/-२२ फेब्रु.२०१६

- भाषांतरीत -

८) भारतनी लाडकी लेक-परतिभाताई पाटील-अनुवाद, ठाणे, ३१डिसे२०२१,- पाणिनी प्रकाशन पाने ५२.
९) बाप अन बाप वरलह्या कविता - अनुवाद,३जुलै२०२३,पाने६४,- अथर्व पब्लिकेशन, जळगांव

- प्रमाण मराठी -बोली -लोकसाहित्य

९)लोकसाहित्य आणि अभ्यास विषय (खानदेशी) पाने १००,मूल्य १२०/-
अभ्यासिक प्रकाशन , कन्नड, जून २०१०.
१०)बोली आणि प्रमाण भाषा (खानदेशी) पाने ८८, मूल्य १२०/-,
अभ्यासिक प्रकाशन, कन्नड,जून २०१०.

- आदिवासी जीवन व बोली -

११) आदिवासी ठाकर समाजशास्त्रीय अभ्यास पाने ११८, मूल्य १५०/-,
अभ्यासिक प्रकाशन, कन्नड,जून २०१०.
१२)आदिवासी ठाकर डॉट कॉम पाने २४८ मूल्य २५०/-अभ्यासिका प्रकाशन ०८ ऑगष्ट २०१६

- मराठी कांदबरी -

१३)प्रांजल - मराठी कादंबरी पाने १२४. मूल्य- १२०/- अक्षय प्रकाशन, पुणे .१९९९.
१४)शरणागत (प्रपत्ती) मराठी कादंबरी - पाने १२८, मूल्य १६०,अभ्यासिका प्रकाशन,
०१जाने.२०१८

-पर्यटन -

१५) अजिंठ्याचे डोंगर पर्यटन, किल्ले अंतूर,पाने ३२, मूल्य ३०/- , अभ्यासिका
प्रकाशन, १ जानेवारी २०१७
१६)अजिंठ्याचे डोगर पर्यटन गौताळा ऑट्रमघाट वन्यजिव अभयारण्य - रंगीत सचित्र, पाने ५२,
मूल्य १२० /- अभ्यासिका प्रकाशन,२६ जाने.२०१८
१७) अजिंठ्याचे डोगर पर्यटन अजिंठा डोगरातील किल्ले :लेण्या रंगीत सचित्र, पाने ५२, मूल्य
१२०/- अभ्यासिका प्रकाशन ,फेब्रु.२०१८

- संपादित -

१८) गौताळा अभयारण्य, माणसे जगविण्यासाठी की वनखाते पोसण्यासाठी? सप्टे २०००.

१९) अप्पासाहेब नागदकर-जीवन आणि कार्य,संपा., पाने १६० मूल्य १००/- २००२

२०) कन्नड तालका दर्शन, संपा., श्री. छ.शि.प्र.मंडळ, कन्नड, पाने १५८, नोव्हे.२००८

* विविध मान्यवरांच्या पुस्तकांना प्रास्तावना :-

पुस्तकांचे परिक्षण, अभिप्राय वा दिलेल्या प्रस्तावना .

१) डॉ. बापूराव देसाई लिखीत -धोंड्या धोंड्या पाणी दे- कांदबरीवर पकाशनपूर्व अभिप्राय -उत्तर महाराष्ट्र विद्यापिठ जळगांव साठी संचालक ,महाविद्यालय व विद्यापिठ विकास मंडळ,पत्रक्र उमवि/११/ य१-१३/४२७५/२००१ दि.२५/१०/२००१

२ उमविचे प्रपाठक डॉ.बापुराव देसाई लिखित दुनियादारी या पुस्तकाला समिक्षणात्मक प्रस्तावना.

३) उमविचे प्रपाठक व विभाग पुमुख डॉ.म.सु.पगारे यांच्या अहिराणी म्हणीतील समाजभाषा या ग्रंथाला समिक्षणात्मक प्रस्तावना.प्रतिमा प्रकाशन २००२

४) डॉ.टि.टि महाजन लिखित प्राचीन खानदेशचा इतिहास आणि संस्कृती - प्रकाशनपूर्व हस्तलिखितावर अभिप्राय- महाराष्ट्रराज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबईसाठी पत्रक.प्रआम/२००३/३३६४ दि.९मार्च२००४

५) डॉ.सुधाकर सिताराम चौधरी, शिरपूर महा.यांचा समाजभाषा विज्ञान व बोलीचा अभ्यास(अहिराणी) - या ग्रंथास समिक्षणात्मक प्रास्तावना- अथर्व प्रकाशन, जळगांव- २०१३

६) वाल्मीक अहिरे यांचा रापीनी धार हा कविता संग्रह यास समिक्षणात्मक प्रस्तावना- प्रज्ञेश प्रकाशन, पुणे-२०१४

७) डॉ. रजनी लुंगसे यांच्या "शिरपूर तालुक्यातील अहिराणी बोलीतील म्हणी,उखाणे व वाक्प्रचार : चिकित्सक अभ्यास"- २०१७

८) डॉ. फुला बागुल - खारं आलनं - २०१७

९) सौ.लतिका चौधरी - खानदेशी बावन कशी - २०१९

१०) प्राचार्य विनपायकराव पाटील - माहेश्वरी व वज्र लिपी यांचा शोध - 2020

११) घर वावर (अहिराणी काव्य संग्रह)डॉ. सदाशिव सूर्यवंशी,प्रशांत पब्लिकेशन, डिसे.२०२१

विविध लेख वेळोवळी प्रकाशित झालेले आहेत. त्या पैकी सामाजिक,शौक्षणिक व आदिवासी या विषयांवरील काही लेखांची यादी.

* मासिकांतून विविध विषयांवर संशोधनपर लेखन.

- आम्हनी भाषा अहिराणी -भाषाशास्त्र - त्रैमासिक धेल बडोदा-अंक४ मार्च२००१

- कृषी विद्यापिठात बोलीभाषेचे महत्व **मराठा मार्ग** फेब्रु.२००१ कृषी विशेषांक -पान २० ते २३
- प्रमाण भाषेचेही ब्राह्मणीकरण **मराठामार्ग** जून २००५ पान २२ ते २६

-अहिराणी बोली इतिहास, बोली व समाज **महाराष्ट्र साहित्य प्रत्रिका** अंक क्र.३२८पाने ३५ ते ३७

- बोली व प्रमाण भाषा परस्पर संबंध आणि अहिराणी बोलीचा सामाजिक अनुबंध - **महाराष्ट्रातील समग्र बोलींचे लाकसाहित्यशास्त्रीय अध्ययन** - संपा. प्रचार्य डॉ. बापूराव देसाई- अनघा प्रकाशन
- **अहिराणी बोली व मेळघाटातील गवळी बोली-** संशोधन लेख प्रकाशित-**क्रिटिकल इन्कॉयरी** व्हॉल्यूम ६ अंक ४ आक्टो.डिसे.२०१४
- **खानदेशातील दिवाळी-आखाजी - लोकप्रभा -** १६ मे २०१४ पाने २८ ते ३० व ६१
- **औरंगाबाद जिल्ह्यातील एक दुर्लक्षित किल्ला- सुतांडा किल्ला** "**Importance of Local History** Govt.of Mah. UGC Sponsored State-Level Conference Dept of History, Govt. College, Aurangabad पान १५७ ते १६३

-**अहिराणी लोकसाहित्यातील सौदर्यस्थळे- लोकप्रभा** -२७ नोव्हे.२०१५

- **अहिराणी बोली** - साहित्य बोली भाषा विशेषांक २०२१-मुंबई मराठी साहित्य संघाचे त्रैमासिक पान क्र. ६७ ते ७३

- **मराठी वाचविण्याचे प्रयत्न** -लोकप्रभा - ४ मार्च २०२२ अंक ४७ -पान १८ ते २३

- **शेतमकऱ्यांना,शेतमजूरांना मतासाठी लाच दिली जाते का ?** - लोकसत्ता -१८ ऑगष्ट २०२३

वृत्तपत्रिय लेखन - वेळोवेळी विविध वृत्तपत्रातून स्तभ, लेख, वाचकांचा पत्रव्यवहार, सदर प्रकाशित झाले आहेत.

बोली -

- प्रमाण मराठीत बोलीच्या अभ्यासाचे महत्व -भाषाशास्त्र - दै. मराठवाडा- २० जुलै १९९७
- कृषी विद्यापिठात बोलीभाषेचे महत्व- भाषाशास्त्र - मराठामार्ग कृषी विशेषांक फेब्रु २००१

संस्कृती वा लोकसाहित्य-

- खानदेशातील आखाजी - सांस्कृतिक - दै. मराठवाडा २० एप्रिल १९९५
- खानदेशातील लोकगीते -लोकसाहित्य- दै. मराठवाडा ७ सप्टे १९९७
- खानदेशातील विवाह पद्धती- सांस्कृतिक- दै. मराठवाडा- ४ मे १९९७
- खानदेशातील अभ्यासाची नवी क्षितिजे- शैक्षणिक - साप्ता.शब्दशक्ती,जळगांव-११/२/९८

समिक्षा-

- दै.शिवनातीर दिवाळी अंक उचल्या एक अभ्यास -श्री.लक्ष्मण गायकवाड यांच्या ग्रंथाचे परिक्षण पाने ९९ ते १०९
- चूकीचे अर्थ लावल्या गेलेली भिल्लांची गाणी-भाषाशास्त्र- दै.मराठवाडा- २७ जाने १९९१
- लोकसाहित्य शब्दकोशातील अनेक त्रुटी -भाषाशास्त्र- दै.मराठवाडा १९ सप्टे.१९९३
- कथाकथनातील एक आदर्श सुभाष अहिरे- परिक्षण - दै. देशदूत -७ जून २००१

शैक्षणिक -

- शाळा महाविद्यालयांना कायमची सूटी द्या - शैक्षणिक - दै.गावकरी -२० मे २००३
- शिक्षण पद्धतीतील दोष दूर करण्याची गरज -शैक्षणक - दै.लोकपत्र ९ मे २००३
- ग्रामीण भागातील महाविद्यालयांचा दर्जा का घसरला भाग१ -दै.मराठवाडा २१ फेब्रु२००२
- ग्रामीण भागातील महाविद्यालयांचा दर्जा का घसरला भाग२ -दै.मराठवाडा २२ फेब्रु२००२
- गुणवंतांना न्याय देणारी शिक्षण पद्धती हवी -शैक्षणिक - दै.सामना २८ मार्च२००१
- अशा समाजद्रोही शिक्षकांच्या वेतनवाधै रोकाव्यात शै.दै.मराठवाडा १५ आगष्ट. १९९९
- संस्थाचालकांच्या कचाट्यातून महाराष्ट्राचे शिक्षण सोडवा (भ्रष्टाचार नमुना १) शैक्षणिक- दै.मराठवाडा १५ मे १९९५
- अनेक संस्थात विद्यार्थ्यांची सरसहा होणारी पिळवणूक कोण थांबवेल? (भ्रष्टाचार नमुना २) शैक्षणिक-दै.मराठवाडा १६ मे १९९५
- खाजगी शिकवणीमुळे अध्यापनाचा दर्जा घसरला -शैक्षणिक-दै.मराठवाडा १७ मार्च १९९५
- शिक्षणक्षेत्रांतील स्कॅण्डलमुळे सामाजिक अधोगती अटळ - शैक्षणिक-दै.मराठवाडा -६मार्च१९९५
- परिक्षा पद्धतीतील भ्रष्टाचार ३ शैक्षणिक- दै.मराठवाडा -७एप्रिल १९९७
- ग्रामीण महाविद्यालयाचा प्रेरणादायी उपक्रम३ शैक्षणिक-दै.मराठवाडा -२सप्टे.१९९७
- आश्रमशाळा की छळ छावणी ?- सामाजिक व शैक्षणिक- दै.मराठवाडा ६ फेब्रु १९९७

सामाजिक-

- आरक्षणाचे ठिक आहे बॅकलॉगग्रस्तांचे काय?- सामाजिक - दै.मराठवाडा ११मार्च१९९५
- रानटी भारतातील स्त्रियांचे बळी काही उपाय- सामाजिक- दै.मराठवाडा - २० मार्च१९९६
- रणयज्ञ धडकला (स्वातंत्र्यपूर्व हस्तलिखित पत्रिका) जनतेची लाठी दिवाळी १९९६

- अज्ञात स्वातंत्र्यसेनानी - ऐतिहासिक -जनतेची लाठी दिवळी अंक -१९९७
- स्वातंत्र्यकाळातील हस्तलिखित पत्रके- ऐतिहासिक- दै.मराठवाडा १५ ऑगष्ट१९९८
- समस्त खानदेशवासियांना आवाहन - सामाजिक- साप्ता.वनमतदार २नोव्हे २००१
- सवर्णासाठी आरक्षण - सामाजिक- मासिक सत्यशेधक संघटक- सप्टे२००२
- कन्नड तालुक्याच्या विकासाचे नवे पर्व - सामाजिक - दै.पुण्यनगरी - २२ सप्टे२००३

आदिवासी संस्कृती , समस्या , जीवन

- अजिंठा डोगर परिसरातील ठाकरांचे सामाजिक आणि सांस्कृतिक जीवन, चौथी अभयारण्य परिषद पुस्तिका सप्टे २०००
- आदिवासीच्या उत्थापनात नोकरशाहीचा अडथळा - आदिवासी- दै.मराठवाडा ७ आक्टो१९८०
- अभयारण्यासाठी आदिवासीचा छळ - आदिवासी- दै.मराठवाडा ७ मार्ची१९९८
- गौताळा ऑट्रमघाट अभयारण्य आदिवासींना गाडून उभारलेला ताजमहाल - आदिवासी- साप्ता.वनमतदार,धुळे- २३ डिसे २००२
- आदिवासीनी घालून दिलेला आदर्श - आदिवासी - दै.मराठवाडा - १५ मे १९९९

आंतरजाल वेबसाईट - www.aadiwasithakar.com या नावाची वेबसाईट २०१३ ते २०२० काळात होती.

www.rameshsuryawanshi.com -website & dr.ramesh suryawanshi -Google App

10 Books uoloaded on Central Government's "Bharatvani"

https://bharatavani.in/bharatavani/ Portal

सन्मान:-

संस्था -

- अखिल भारतीय खानदेश अकादमी --एफ ७६९५ औ दि.३१/१०/२००२ **संस्थापक अध्यक्ष** मुख्य उद्देश महाराष्ट्राच्या बोली आणि संस्कृती यांचा अभ्यास, लोकसाहित्याचे संकलन इ.

- शिवार सांस्कतिक मंच - एफ ७६९४ औ - दि. ३१/१०/२००२ **संस्थापक अध्यक्ष** भाषा, लोकसाहित्य , संस्कृती यांचे संकलन, अभ्यास, काव्यसंमेलन, साहित्य संमेलन या सारखे विविध कार्यक्रमराबविणे, प्रोत्साहन देणे.

- नागपूर विद्यापिठाच्या भाषाशास्त्र विभाग- अभ्यास मंडळावर नियुक्त-मेंबर ऑफ बोर्ड स्टडीज इन लिग्वीस्टिक्स - फॅकल्टी ऑफ आर्टस् -नागपूर विद्यापिठ -ऋ८/१०/१९९१

- मेंबर ऑफ ज्यूरी -२००० भाषा सन्मांन पुरस्कार निवड समिती -अहिराणी बोली - साहित्य अकादमी ,न्यू दिल्ली - १५ नोव्हे २००० No SA.16/14/37113

- बहि:शाल शिक्षण मंडळ -व्याखाता म्हणून नियुक्त - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापिठ २००१ व २००२ - ६९५/८७

- राज्य मराठी विकास संस्था - दलित ग्रामीन शब्दकोश -सल्लागार समिती - महा शासन.मुंबई २६ एप्रिंल २००२ क्र आस्था.199/रामविसं २००२

- **Guest Lecture** - Orientation Course for Lecturers in Marathi under UGC Scheme **NMU, Jalgaon** Dated 20/04/2005 Out.No UMV/RIFRE/1086/2005.

- मुख्य संपादक लाडकी ताई (अहिराणी बालमासिक) बाल मासिक जे १०० बोलीतून ओरीसा मधून प्रकाशित होते.ज्याची नोंद लिम्का बुक ऑफ रेकॉर्ड मध्ये झाली आहे.)

मानपत्र व जाहीर सत्कार -

-२७ एप्रिल २००९ - डॉ. मणिभाई देसाई राष्ट्रसेवा पुरस्कार- पद्मश्री डॉ. मणिभाई देसाई प्रतिष्ठाण उरळी कांचन

-२७ जुलै २००३- शैक्षणिक व सामाजिक कार्याबदद्ल कन्नड व सोयगांव मतदार संघाचे आमदार नितीन पाटील यांचे हस्ते जाहीर सत्कार व मानपत्र.

- २०१४ वर्षाचा अहिराणी साहित्य ग्रंथ पुरस्कार- (अहिरणी बोली शब्दाकोश)- अहिराणी साहित्य परिषद , धुळे

- ०९ /०८/२०१४ -आदिवासी ठाकर सामाजिक दुर्बल घटक विकास संस्था,कळंकी जाहिर सत्कार व मानपत्र

- १५ मे २०१८- आदिवासींच उत्थापनातील कार्याबद्दल कन्नड व सोयगांव मतदार संघाचे आमदार हर्षवर्धन जाधव यांचे हस्ते व आदिवासी ठाकर सामाजिक दुर्बल घटक विकास संस्था यांचे कडून जाहिर सत्कार व मानपत्र.

- १५ डिसें.२०१९ -खान्देश भूषण पुरस्कार २०१९-खान्देश साहित्य संघ नासिक.

-

<u>बोली/ भाषा/ साहित्य कार्यक्रम - सन्मान</u>

- तिसरे अहिराणी साहित्य संमेलन, चाळीसगांव - २५,२६ मार्च २००० या **संमेलनाध्यक्ष** पद भुषविले.

-१०वे ग्रामीण साहित्य संमेलन १८ फेब्रु २००१-वजिरखेडे ता.मालेगांव- **उदघाटक**

- कवितेचा गोडवा - काव्य संमेलन-१९सप्टे२००१- सिंदाड ता पाचोरा- **संमेलनाध्यक्ष**
- अहिराणी त्रेमासिक गांवशिव प्रकाशन समारंभ-१३ जानेवारी २००१ कापडणे जि.धुळे- **अध्यक्ष**
- तळमळ काव्य संग्रह प्रकाशन सोहळा२५/५/२००२ वाडे ता.भडगांव- कार्यक्रमाध्यक्ष
- धुळे जिल्ह्यात नरव्हाळ येथे दुसरे ग्रमीण साहित्य संमेलन **अध्यक्ष**२०/१०/२००२
- तिसरे ग्रामीण साहित्य संमेलन वाघाडी सिरपूर १८ मार्च २००
- अहिराणी चित्रपट चंदन प्रयोगपूर्व शुभारंभ सोहळा -दि.२७/१२/२००४ हिरे भवन ,धुळे- **अध्यक्ष**

-प्रथम राज्यस्तरीय मराठी बोली साहित्य संमेलन दि.२८ व २९ फेब्रु २००४- गुरुकुंज मोझरी- -परिसंवाद- मराठीच्या विकासात बोलीचा सहभाग

-पहिला अहिराणी चित्रपट सटीना टाक शुभारंभ-६फेब्रु २००५-रामबोरीस जि.धुळे-सत्कारार्थी व वक्ता,

-२९जुलै२००६- खान्देश एकता साहित्य मंडळ, जळगांव वार्षिक समारोहजळगांव सत्कारार्थी व वक्ता, विषय- शेतकऱ्यांच्या आत्महत्तेस जबाबदार कोण? समाज, शासन की स्वत:

-दुसरे सूर्योदय मराठी साहित्य संमेलन ४ व ५ नोव्हे२००६-जळगांव - परिसंवाद -समाजमनातील लोकसाहित्य

- गुरुवर्य डॉ. प्रभाकर मांडे अमृत महोत्सव १५-१६ डिसे २००७-चर्चा- सांकेतिक आणि गुप्त भाषा

- ५वे राज्यस्तरीय आदिवासी भटके विमुक्त साहित्य संमेलन -१८व १९ फेब्रु२००७ सभु औरंगाबाद हूमन डेव्हलपमेन्ट फाउन्डेशन व महात्मा गांधी मिशन औबाद आयोजित- परिसंवाद - मार्क्स,फुले आंबेडकरांचा विचार आणि आदिवासी भटका विमुक्त समाज:भ्रम आणि वास्तव

- तिसरे खान्देशस्तरीय ग्रामीण साहित्य संमेलन-१मार्च२००७-वाघाडी ता.शिरपूर- सत्कारार्थी व वक्ता, विषय- बोलीचे स्थान व बोलीसमोरील आव्हाने

- १८ मार्च २००७ - ३रे खानदेशस्तरीय ग्रामीन साहित्य संमेलन वाघाडी- ॲड. ज.के. जैन बहुउददेशिय सेवाभावी संस्था शिरपूर

- २रे राज्य स्तरीय आरिदवासी संमेलन , आदविासी साहित्य अकादमी , चाळीसगांव,सत्कारार्थी व वक्ता,

-महाराष्ट्र साहित्य परिषद पुणे शाखा चाळीसगांव मराठी राज भाषा दिन परिसंवाद दि.२७ फेब्रुवारी २०१४ सत्कारार्थी व वक्ता,विषय- मराठीच्या अस्तित्वाचे प्रश्न आणि मराठी बोली

-५/६ नोव्हे.२०१६ -तिसरे अहिराणी साहित्य संमेलन बहादरपूर - अहिराणी साहित्य परिषद , धुळे.

- मराठीबोली साहित्य संघ नागपूर चतुर्थ वर्धापन दिन सोहळा-१९ऑगष्ट२०१७-आयइएस हायस्कूल ,वासी,नवी मुंबई- परिसंवाद माझी बोली सत्कारार्थी व वक्ता,

-२७ फेब्रु.२०१७ पहिले मराठी भाषा विश्‍व साहित्य संमेलन,वासी, नवी मुंबई-मराठी भाषाविश्‍व, पुणे सत्कारार्थी व वक्ता,

- २० ऑगष्ट २०१७ खानदेशस्तरीय रिमझिम काव्य संमेलन, धुळे - **उदघाटक .**

- २५ नोव्हे २०१८ राज्यस्तरीय राष्ट्रभक्ती साहित्य संमेलन , पूणे. कर्नाळा चॅरिटेबल ट्रस्ट.,पुणे.

- १० डिसे. २०१८ - पहिले वऱ्हाड लोकसाहित्य संमेलन, अकोला **उद्घाटक** .

-२४ मार्च २०१९ राज्यस्तरिय पहिले लेवा बोली साहित्य संमेलन,जळगांव , सत्कारार्थी व वक्ता,

- १५ मे २०२२ -राज्यस्तरीय कवि संमेलन अन पुरस्कार ,वापी - संमेलनाध्यक्ष

- २६ डिसे २०२० पहिले ऑलाईन अहिराणी विश्वसाहित्य संमेलन - परिसवाद अध्यक्ष

- २५ जून २०२३ - जीवन गौरव पुरस्कार - जागतिक अहिराणी भाषासंवर्धन परिषद, नासिक

नियुक्ती

- अनुदानसाठीच्या पुस्तक परिक्षणासाठी उमवि मार्फत नियुक्ती (डॉ. बापुराव देसाई यांचा ग्रंथ)
- अनुदानसाठीच्या पुस्तक परिक्षणासाठी महा.राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळा मार्फत नियुक्त. (प्रा. टी.टी.महाजन यांचा ग्रंथ)
- औरंगाबाद जिल्हा व्हिजन २० समितीवर कार्य.

स्थानिक नियुक्ती -

- स्थानिक आमदारामार्फत मंत्रालयात आदिवासींच्या प्रश्ना बाबत चर्चा करण्यासाठी नियुक्त.(२०१६)
- महाविद्यालयात पर्यवेक्षक म्हणून १९९१-९२ कार्य
- महाविद्यालयात एनएसएस कार्यकम अधिकारी म्हणून कार्य - १९९७-९८
-बोर्ड परिक्षा केद्र संचालक, एक्झामिनर आणि मॉडरेटर म्हणून अनेकवेळा नियुक्त.
- महाविद्यालयाच्या वेळापत्रक समिती, शिस्त समिती, नियोजन समितीवर अनेक वेळा नियुक्त.

सत्कार/ पुरस्कार -

-- आमदार नितिन पाटील यांचे तर्फे सन्मानपत्र देवून जाहिर सत्कार दि. २७ जुलै २००३
- मराठी भाषाविश्व साहित्य संमेलन सेक्टर ६ वाशी , नवी मंबई, पुरस्कार व मानपत्र.
-पद्मश्री डॉ. मणीभाई देसाई प्रतिष्ठाण, उरळी कांचन यांचे तफे डॉ. मणीभाई देसाई राष्ट्रसेवा पुरस्कार २७ एप्रिल २००९.
- शब्दकोश या ग्रंथाला उत्कृष्ट ग्रंथ पुरस्कार - कै.ॲड.नानासाहेब झु.भी.पाटील अहिराणी ग्रंथपुरस्कार- धुळे अहिराणी साहित्य परिषद ,धुळे दि.१३ नोव्हे.२०१४
-- २५ जून २०२३ - जीवन गौरव पुरस्कार - जागतिक अहिराणी भाषासंवर्धन परिषद,उत्तर महाराष्ट्र खान्देश विकास मंडळ, नासिक

शोध निबंध वाचनासाठी निमंत्रित -

- १४ व्या अखिल भारतीय भाषावैज्ञानिकांच्या परिषदेत शोध निबंधाचे (Derivation of Substantives In Ahirani Dailect) वाचन (५ व ६ जून १९८६)
-सातवी लोकसाहित्य परिषद ३० व ३१ मार्च १९८८ अंबड जि. औरंगाबाद येथे शोध निबंधाचे (अहिराणी बोलीतील म्हणी, उद्‌गम विकास आणि ऱ्हास)‘वाचन
- कृषिद्यपिठ राहूरी येथे बोली प्रकल्पांअंतर्गत सहाय्य व शोध निबंधाचे (कृषि विद्यापिठात बोली भाषेच्या अभ्यासाचे महत्व) वाचन. २७ जाने १९९९
- गेटवे लिट फेस्ट २०१७ ,नरिमन पॉईन्ट , मुंबई अहिराणी बोलीचे प्रतिनिधत्व व व्याख्यान

इतर उपक्रम:-

-स्थानिक वृत्तपत्रातून विविध (इतिहास, शिक्षण , पर्यावरण, आदिवासी, इ.)विषयांवर लेखन
- गेली ३५ वषे आदिवासीसाठी सक्रीय काम.आदिवासीचे सामुदायिक विवाह, जाती पंचायती मेळावे यांना हजर राहून शिक्षण , कुटूंब नियोजन,सुधारणावादी दृष्टिकोन अंगीकारण्यासाठी, अंधश्रद्धा सोडण्यासाठी त्यांना प्रवृत्त करणे.जातीच्यां प्रमाणपत्राच्या समस्या दूर करणे
-गौताळा अभयारण्याच्या बाबतीत पर्यावरण, पर्यटन आणि आदिवासीचे जीवन यांच्यातील समतोल राखण्यासाठी सतत कार्यरत.
-पाणीप्रश्न, पर्यावरण, कुटीरोद्योग, युवाकल्याण, पानलोट, वृक्षारोपन, सार्वजनिक आरोग्य इ. वरील आयोजित कार्यशाळांना मार्गदर्शन करणे.
-विविध चर्चासत्र, परिसंवाद,परिषदांमध्ये संशोधनपर निबंधांचे वाचन.-%पर्यावरण, आदिवासी, जनजागृती साहित्यिक उपक्रम आणि संशोधन यांची आवड आणि बोली वरील संशोधन व जतन यासाठी शिवार सांस्कृतिक मंच आणि अखिल भारतीय खानदेश अकादमी या दोन रजीस्टर्ड संस्थांची स्थापना करुन संस्थापक अध्यक्ष म्हणून कार्य सुरु.कन्नड येथे विविध साहित्यिक चळवळी आणि उपक्रम.नोकरी आणि शिक्षण निमित्ताने खानदेश (बालपन आणि जन्म), मराठवाडा (पैठण व कन्नड)आणि विदर्भातील(दाभापहूर जि. यवतमाळ आणि पारस व बाळापूर ता.जि. अकोला) वास्तव्याने तेथील भाषा- बोली आणि संस्कृती (महाराष्ट्रातील विविध बोली) यांचा जवळून अभ्यास.
संपूर्ण आयुष्य अहिराणीचा अभ्यास, आदिवासी उत्थापनासाठी कार्य, अंधश्रद्धा व जातीयता नष्ट करण्यासाठी जनजागृती व प्रत्यक्ष कार्य.
निवृत्ती नंतर कन्नड येथेच स्थाईक. वाचन, लेखन, संशोधन, पर्यटन इ. गुंतलेला.

स्थळ : कन्नड सही
दिनांक: जून २०२२

प्रा. डॉ. रमेश सूर्यवंशी

डॉ. रमेश सीताराम सूर्यवंशी खानदेशातील शेतकरी कुटूंबात जन्मले असून यांनी संपूर्ण आयुष्य अहिराणी बोलीच्या अभ्यासासाठी वेचले आहे. अहिराणी ही खानदेश या भूप्रदेशाची बोली. बोलीतून कोणतीही ग्रंथसंपदा उपलब्ध नसतांना या बोलीतील शब्दांचे, वाक्प्रचारांचे आणि म्हणींचे संकलन हे कष्टाचेच काम असते. कृषिवलयांच्या व बाराबलुतेदारांच्या अवजारांच्या व त्यांच्या अंगाचा शोध घेणे व त्याचेशी संबंधित शब्दावलीचा धुंडाळा करणे, त्यांची शास्त्रीय मांडणी करणे हे मोठ्या कष्टाचे व सातत्य राखणारे कार्य उभे आयुष्यभर पार पाडून अहिराणी बोलीला न्याय देण्याचे , तीला जीवंत ठेवण्याचे आणि मराठीच्या ब्रहत्कोषासाठी मोठे दालन उभे करण्याचे कार्य डॉ. रमेश सूर्यवंशी यांनी त्यांच्या ग्रंथसंपदेतून पार पाडले आहे.

मराठी व मराठीच्या बोली विषयक ग्रंथ-

भाषा व भाषावैज्ञानिक अभ्यास -

१) अहिराणी - भाषवैज्ञानिक अभ्यास -

भाषाशास्त्रियदृष्ट्या अहिराणी बोलीचा अभ्यास या ग्रंथातून विस्ताराने मांडला आहे. हा ग्रंथ पुण्याच्या अक्षय प्रकाशने १९९७ साली प्रकाशित केला आहे.या ग्रंथच्या प्रास्ताविकात खानदेशचा इतिहास, भूप्रदेश, तेथले सांस्कृतिक जीवन आणि तेथली अहिराणी बोली यांची माहिती दिली आहे. ग्रंथाच्या बारा प्रकरणातून अहिराणी बोलीचा भाषावैज्ञानिक अभ्यास विस्ताराने मांडला आहे.

२) अहिराणी बोली सुलभ व्याकरण -

विद्यार्थ्यांच्या मनातून बोलीच्या भाषाशास्त्रीय अभ्यासाची भीती दूरव्हावी व अभ्यासकांना अहिराणी बोलीचा अभ्यास करता यावा यासाठी अहिराणी बोली सुलभ व्याकरण हा ग्रंथ उपयुक्त आहे. हा ग्रंथ डॉ. रमेश सूर्यवंशी यांनी लिहून २०१६ मध्ये प्रकशित केला आहे. साधारणत: १२ प्रकरणातून विभागलेला हा २५० पानांचा ग्रंथ आहे. अभ्यासपूर्ण प्रास्ताविक प्रकरण दिले आहे. स्वनविचार, संयोग व्यवस्था, अक्षर व्यवस्था, पदघटना इ. प्रकरणातून आकृत्या व तक्ते देऊन स्पष्टीकरण दिलेले आहे. ,एखाद्या बोलीच्या संदर्भातील असा सर्वांगिण अभ्यास मांडल्याचे उदाहरण खचितच आढळते.

३) बोली आणि प्रमाण भाषा (खानदेशी) -

बोली आणि प्रमाण भाषा हा छोटेखानी ग्रंथ अभ्यासकांना बोली आणि प्रमाण भाषा यांच्या परस्पर संबंधांची उकल विविध प्रकरणांतून स्पष्टपणे मांडतो. बोली भाषेच्या संवर्धनाचे महत्व आणि त्या पुढील आव्हाने यांचीही अभ्यासपूर्ण चर्चा केलेली आढळते.डॉ. रमेश सूर्यवंशी यांचा हा ग्रंथ २०१० मध्ये प्रकाशित झालेला आहे.

कोशकार्य -

४ अहिराणी - शब्दकोश -

अहिराणी बोलीचा एकमेव कोश हा डॉ.रमेश सूर्यवंशी यांचा असून त्याची पहिली आवृत्ती १९९७ साली पुण्याच्या अक्षय प्रकाशनने प्रकाशित केली आहे. दुसरी सुधारित आवृत्ती ही २०१३ साली प्रकाशित झालेली आहे. या शब्दकोशात अहिराणी बोलीतील जवळ जवळ पंधरा हजाराचेवर शब्द संकलित केलेले

आहेत. शब्दांची मांडणी अकारविल्ह्याने आणि प्रत्येक पानवर दोन स्तंभात रचना केलेली आहे.त्यांची रचना ही कोशशास्त्राला धरुन आहे.कोशाच्या सुरवातीला अहिराणी बोली संबंधिची प्रास्तावना विस्ताराने दिलेली आहे. या कोशात पाच परिशिष्टेही समाविष्ट आहेत. त्यात ज्ञानेश्वरीत आढळणारे अहिराणी शब्द, नामदेव गाथेत आढळणारे अहिराणी शब्द, फार्शी कोशात आढळणारे अहिराणी शब्द, यादव कालीन मराठीत आढळणारे अहिराणी शब्द यांच्या सूची दिलेल्या आहेत. खानदेश या भूप्रदेशात उपयोजिल्या जाणाऱ्या नव्या व जूण्या अशा विविध कृषि अवजारांच्या अंगाचा सचित्र असा कोशही समाविष्ट केलला आहे.

५) अहिराणी - म्हणी व वाकप्रचार -

अहिराणी -म्हणी आणि वाक्प्रचार हा डॉ. रमेश सूर्यवशी यांचा दुसरा ग्रंथ पुण्याच्या अक्षय प्रकाशने १९९७ साली प्रकाशित केला आहे. हा ग्रंथ दोन भागात विभागला असून पहिल्या भागात जवळजवळ एक हजारावर अहिराणी म्हणींची अकारल्ह्याने मांडणी असून प्रत्येक म्हणीचा मराठीतून अर्थ दिलेला आहे. तर दुसऱ्या भागात जवळ जवळ चार हजाराचे वर अहिराणी बोलीत वापरल्या जाणाऱ्या वाकप्रचारांचा समावेश आहे. अहिराणी बोलीतील म्हणी व वाक्प्रचारांचे ऐवढ्या मोठ्या प्रमाणावरचे संकलन या निमित्ताने प्रथमच झालेले आहे.

६) खानदेशातील कृषक जीवन सचित्र कोश -

डॉ. रमेश सूर्यवंशी यांचा खानदेशातील कृषक जीवन सचित्र कोश हा ग्रंथ २००२साली महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळाने छापून प्रकाशित केला आहे. प्रस्तूतच्या कोशात शेतकऱ्यांच्या कृषि अवजारांसह त्याला सहाय्यभूत असणाऱ्या बारा बलुतेदारांच्या अवजारांची आणि त्यांच्या अंगाचा सचित्र अशी मांडणी केली असून प्रत्येक अवजाराला व त्याच्या अंगा-अंगाना बोलीतील रुढ असलेली शब्दावली दिली आहे. शवटी शब्दसूची दिलेली आहे.

लोकसाहित्य विषयक ग्रंथ -

७) खानदेशातील म्हणी - वर्गीकरणात्मक -

खानदेशातील म्हणी - वर्गीकरणात्मक हा डॉ. रमेश सूर्यवंशी यांचा ग्रंथ केवळ म्हणींचा कोश नाही तर म्हणींच्या अभ्यासाची वर्गीकरणात्मक अशी चिकित्सा ग्रंथाच्या दोन विभागातून आणि सतरा प्रकरणातून केलेली आहे. पहिल्या भागातील प्रास्ताविक प्रकरणातून म्हणींची व्याख्या , म्हणींच्या निर्मितीची व ऱ्हासाची कारणे, पूर्वकार्य, अभ्यासाची उपयोगीता मांडली आहे. नंतर म्हणींचे वर्गीकरण कोणकोणत्या प्रकारे करता येणे शक्य आहे अशा प्रकारच्या अभ्यासासाठीचे दिशादर्शक प्रकरणानंतर दुसऱ्या भागातील विविध प्रकरणातून सर्व म्हणीचे .शब्दाधिष्ठित असे वर्गीकरण सोदाहरण मांडले आहे. प्रत्येक म्हणीचा प्रमाण मराठीतून अर्थही दिला आहे. अशा पद्धतीचे अभ्यासपूर्ण वर्गीकरण हे ऐकमेव असेच आहे.

८)लोकसाहित्य आणि अभ्यास विषय (खानदेशी) -

डॉ. रमेश सूर्यवंशी यांचा लोकसाहित्य आणि अभ्यास विषय (खानदेशी) हा ग्रंथ २०१० मध्ये प्रकाशित झालेला आहे .प्रमाण मराठीचे लोकसाहित्याचे दालन विविध बोलींनी संपन्न केलेले आहे. या विविध बोलीतील लोकसाहित्याच्या विविध विषयांचे संकलन , वार्गीकरण आणि चिकित्सा यांच्या अभ्यासाचा सुकर प्रवास नवनव्या विद्यांर्थ्यांना , अभ्यासकांना कसा करता येईल याचे मार्गदर्शन करणारा हा छोटेखानी ग्रंथ आहे.

नव्या अभ्यासकांना किंवा प्रकल्प हाती घेणारांना लोकसाहित्यातील प्रकल्पासाठी वा संशोधनासाठी कोणकोणते विषय आपल्या आजूबाजूला आहेत यांची माहिती वा ओळख सोदाहरण व चिकित्सा करुन ग्रंथात उपलब्ध करुन दिली आहे.

डॉ. रमेश सूर्यवंशी यांची ओळख महाराष्ट्राला अहिराणी बोलीचे अभ्यासक म्हणून सर्वज्ञात असली तरी त्यांनी परिसरातील आदिवासी भिल्ल आणि आदिवासी ठाकर यांच्या उत्थापनासाठी केलेले कार्यही तेवढेच उल्लेखनीय आहे. शिक्षक या नात्याने आपल्या विद्यार्थ्यांच्या समस्या जाणून घेत असतांना परिसरातील आदिवासींना सरकार दरबारी आदिवासी म्हणून ओळखच नाही हे त्यांच्या चाणक्ष अभ्यासू दृष्टीतून सुटू शकले नाही. कन्नड,सोयगाव, सिल्लोड, खुल्ताबाद हा अजिंठा डोंगर परिसरातील मराठवाड्याचा औरंगाबाद जिल्ह्याचा भूभाग. या परिसरात आदिवासींचे अस्तित्वच नाही असा शासनाच्या आदिवासी विभागाचा, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्थेचा गैरसमज होता. त्यास्तव त्यांनी आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्थेला अजिंठा डोंगर परिसरातील भिल्लांची बोली आणि अजिंठा डोंगर परिसरातील आदिवासी ठाकरांचे सामाजिक आणि सांस्कृतिक जीवन या विषयांवर संशोधन प्रकल्प सादर केलेत. शासनाला या परिसरातील आदिवासींची ओळख करुन देण्यास्तव सारा परिसर पिंजून या पिरसरातील आदिवासी ठाकर व भिल्ल यांच्या भाषिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, राजकिय, धार्मिक, आर्थिक अंगांवर प्रकाश टाकला. या आदिवासींची ओळख व्हावी म्हणून त्यांनी २०१३ ते २०२० या काळात आदिवासी ठाकर डॉट कॉम नावाची वेबसाईटही तयार करुन अपलोड केलेली होती.एवढेच नाही तर त्यानी आदिवासी ठाकरांचा समाजशास्त्रीय अभ्यास हा ग्रंथ २०१० मध्ये प्रकाशित केला तर २०१६ मध्ये मराठीतून आदिवासी ठाकर डॉट कॉम हा ग्रंथ प्रकाशित केला आहे. *एक भाषाशास्त्राचे अभ्यासक म्हणून त्यांनी मांडलेला अजिंठा डोंगर परिसरातील भिल्लांच्या बोलीचा आणि आदिवासी ठाकरांच्या बोलीचा अभ्यास हाही तेवढाच महत्वपूर्ण आहे. प्रमाण मराठीच्या अभ्यासकांना आणि तौलनिक भाषेचा अभ्यासकांना या अभ्यासाची निश्तिचच उपयुक्तता जाणवेल .*

आदिवासी / समाजशास्त्र-

९) आदिवासी ठाकर समाजशास्त्रीय अभ्यास -

डॉ. रमेश सूर्यवंशी यांचा आदिवासी ठाकरांवरील समाजशास्त्रीय अभ्यास हा ग्रंथ २०१० मध्ये प्रकाशित आहे. या ग्रंथात मराठवाड्यातील औरंगाबाद जिल्ह्यात मोडणाऱ्या अजिंठा डोंगर परिसरात आदिवासींचे वास्तव्य आहे आणि ते पिढ्यान पिढ्या या परिसरात वास्तव्यास आहेत ही ओळख करुन दिलेली आहे. या ग्रंथातून आदिवासी ठाकरांच्या सामाजिक आणि सांस्कृति जीवनावर आणि त्यांच्या बोलीवर नऊ प्रकारणातून प्रकाश टाकलेला आहे.

१०) आदिवासी ठाकर डॉट कॉम -

डॉ. रमेश सूर्यवंशी यांचा आदिवासी ठाकरांचा समाजशास्त्रीय अभ्यास असणारा आदिवासी ठाकर डॉट कॉम - हा ग्रंथ आदिवासी क्रांतीदिनी ०९ ऑगष्ट २०१६ रोजी प्रकाशित झालेला आहे. हा ग्रंथ पहिल्या ग्रंथाहून काहीसा विस्तारित आहे. या ग्रंथातून आदिवासी ठाकरांच्या सामाजिक आणि सांस्कृतिक जीवनावर प्रकाश टाकण्यासोबतच या परिसरात कुठे कुठे आदिवासी ठाकरांच्या वाड्या, वस्त्या ,पाडे आहेत यांचा संपूर्ण क्षेत्रिय कार्यावर आधारित अभ्यास सादर केलेला आहे. परिसरातील प्रत्येक वाडीवरील आदिवासी ठाकरांच्या कुटूंबातील कुटूंब प्रमुखासह त्यांच्या नांवासहची सदस्य संख्या, त्या कुटूंबात जवळ असलेली रॅशन कार्ड, मतदान कार्ड, आधार कार्ड, जातीचे प्रमाणपत्र व त्या प्रमाणपत्राची झालेली पडताळणी यांची संख्याही नोंदविली आहे. अशा प्रकारचा कुटूंब अहवाला सोबतच आदिवासी ठाकरांच्या वस्तीची ठिकाणाचा अहवालही मांडला

आहे. त्या आदिवासी पाड्यावर असलेली एकूण कुटूंबे, रस्ते, सुखसोयी, शाळा, दवाखाने इ, सांखीकिय माहितीही मांडलेली आहे.

डॉ. सूर्यवंशी यांनी आदिवासी सोबत १९८५ पासून संपर्क ठेवून त्यांच्या वरील बेबसाईट,व उपरोक्त दोन ग्रंथ या सोबतच आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण केंद्राशी केलेल्या सततच्या संपर्कामूळे, महाराष्ट्र शासनाच्या आठही जातपडताळणी समितीच्या १०० सदस्यांसमोर सादर केलेल्या अभ्यासामूळे व शासनाच्या मंत्रालयातील बैठकित संबंधित मंत्र्यासमोर सादर केलेल्या अभ्यासामूळे २०१६/ १७ या काळात परिसरातील जवळ जवळ पाच हजारावर आदिवासी ठाकरांना आदिवासी जातीची प्रमाणपत्रे मिळालीत व ती पडताळणी हाऊन प्रमाणीतही करण्यात आलीत. या मूळे स्वतंत्र्या नंतर प्रथमच या आदिवासींना सामाजिक आणि शैक्षणिक प्रवाहात आणण्याचा याशस्वी प्रयत्न झाला आहे. या सोबतच आदिवासींच बोलीचेही संकलन व भाषावैज्ञानिक मांडणीही झाली आहे.

संपादित ग्रंथ-

११) आप्पासाहेब नागदकर जीवन आणि कार्य -

कन्नड तालुक्याचे अकरावर्षे आमदार असतांना (१९६७ ते १९७७) परिसरातील रस्ते, धरणे, वीजेचे जाळे,शाळा इ. बाबतचे उल्लेखनीय कार्य केलेल्या कै. आप्पासाहेब नारायणराव नागदकर यांच्या जीवन व कार्य याला वाहिलेला हा डॉ. रमेश सूर्यवंशी यांचा संपादित ग्रंथ. आप्पासाहेबांनी परिसरातील प्रत्येक गांव, तांडा हा वीजेच्या जाळ्याने आणि रस्त्यांनी जोडण्यासाठी आहोरात्र मेहनत केली. आपल्या आमदारकीच्या १० वर्षाच्या काळात १५० वर धरणे बांधणाऱ्या आणि १०५ गावांना विजेची जोडणी देणाऱ्या व २५० किमीचे रस्ते बनवून वाड्या पाडे , गांवे यांना विकसित करणाऱ्या या गांधवादी कार्यकर्त्यांच्या कार्याचा गौरव या ग्रंथातून केला आहे.

१२) कन्नड तालुका दर्शन -

श्री.छत्रपती शिक्षण प्रसारक मंडळ, कन्नड प्रकाशित हा ग्रंथ असून यात परिसरातील पर्यटन स्थळांची सचित्र माहिती व संकलित लेख आहेत. यात परिसरातील ऐहिासिक दस्तऐवजयांची नोद केली आहे.

भाषांतरित -

१३) भारत कन्या राष्ट्रपती प्रतिभाताई पाटील -ले. आतिष सुरेष सोसे लिखित ग्रंथाचे अहिराणी बोलीतून भाषांतर भारतनी लाडकी लेक राष्ट्रपती परतिभाताई पाटील - नोव्हे २००९. खानदेशातील बालकांना आपलया परिसरातील थोर व्यक्तीच्या चरित्राचा आपलया बोली भाषेतून परिचय व्हावा व बोलीची जपणूक व्हावी या उद्‌देशाने ही भाषांतरीत पुस्तिका.

१४) बाप अन बाप वरल्हा कविता - रमेश पवार यांचा गावगाड्याच्या पडझडीचे संदर्भ या कविता संग्रहातील मराठीतील वडीलांवरील ४२ कवितांचा अहिराणी बोलीतून अनुवाद केलेला आहे. अथर्व प्रकाशन , जळगांव. ३जुलै २०२३

कांदबरी -

१४) प्रांजल (मराठी कांदंबरी)-

डॉ. रमेश सूर्यवंशी यांच्या बालपणाचे, शिक्षण घेतांनाचे आणि नोकरी व्यवसाय सांभाळतांनाचे एकूण जीवनातील अनूभव परखडपणे मांडलेली व शिक्षण व्यवस्थेवर भाष्य करणारी ही मराठी कादंबरी पुण्याच्या अक्षय प्रकाशनने १९९९ साली प्रकाशित केलेली आहे.

१५) शरणागत (प्रपत्ती) - मराठी कादंबरी -

डॉ. रमेश सूर्यवंशी यांची ही आपल्या अनुभव विश्वावर आधारीत दूसरी कादंबरी. शिक्षण क्षेत्रातील नोकरी करीत असतांनाचे अनुभव, शिक्षक आणि संस्थाचालक यांचे संबंध, आदिवासींसाठी उत्थापनाचे कार्य करीत असतांना प्रस्तापित समाजाकडून होणारा त्रास यांचे उदात्त चित्रण या आत्मचरित्रात्मक कादंबरीतून आढळते. शासन एका बाजूला आदिवासींसाठी उत्थापनाच्या विविध योजना राबविते अन दूसऱ्या बाजूला निराधार अशा भीतीपोटी प्रस्तापित समाज आणि नोकरशाही या योजनां राबवितांना, आदिवासींच्या प्रगतीला कसा अडथळा निर्माण करते याचे चित्रण पहावयास मिळते. नैरास्येच्या गर्गेत सापडलेल्या तरुणांना दूर सारणाऱ्या, आत्महत्येच्या विचारांपासून दूर लोटणाऱ्या अशा या प्रांजल आणि शरणागत दोनही कादंबऱ्या आहेत .

पर्यटन -

१६) अजिंठा डोंगराचे पर्यटन - किल्ले अंतूर

१७) अजिंठा डोंगराचे पर्यटन - गौताळा ,कालीमठ,पितळखोरा, पाटणा - अभ्यासिका प्रकाशन, कन्नड, सचित्र रंगित पुस्तिका , परिसरातील ऐतिहासिक स्थळांची पर्यटन वृद्धीतून स्थानिक रोजगार निर्मितीचे प्रयत्न म्हणून केलेला प्रयोग.

१८) अजिंठा डोंगराचे पर्यटन - अजिंठा डोंगरातील किल्ले - (अंतूर, सुतोडा, वेताळवाडी, लोंजा, पेडक्या) अभ्यासिका प्रकाशन, कन्नड, सचित्र रंगित पुस्तिका , परिसरातील ऐतिहासिक स्थळांची पर्यटन वृद्धीतून स्थानिक रोजगार निर्मितीचे प्रयत्न.

संशोधन आणि पर्यटन यांची आवड आणि सततचा परिसरातील गरीब, आदिवासी यांच्या उत्थापनाची कास असणाऱ्या डॉ. रमेश सूर्यवंशी यांनी परिसरातील जनतेला रोजगार उपलब्धतेसाठी आपल्या परिसरातील पर्यटन क्षेत्रे शोधून ती जनतेसमोर मांडण्याचा व पर्यटकांना , रोजगाराभिमूख जनतेला आकर्षित करण्यास्तव व लोकप्रतिनिधींमध्ये पर्यटनाबाबतची राजकिय इच्छाशक्ती जागृतीसाठी या रंगीत, सचित्र ग्रंथाचीं मांडणी केलेली दिसते. या सर्व पर्यटन क्षेत्रांना लागून आदिवासी वाड्या वस्त्या आहेत. पर्यटन वाढले तर परिसरातील रोजगाराच्या संध्या वाढतील, लोकांना स्थानिक रोजगार मिळेल अन आपला सांस्कृतिक वारसा जपण्या सोबतच पर्यटकांना आपला परिसर अभ्यासता येईल, जोपासता येईल या उदात्त हेतून या ग्रंथांची निर्मिती केली आहे.

पर्यटन वाढले तर रोजगारासोबतच परिसरातील किल्ले, मंदिरे, गुहा, शिल्पे , जुण्या वस्त्या, परिसरातील आदिवासींची बोली व संस्कृती इ. चा अभ्यास करणाऱ्या अभ्यासकांना आकर्षित करता येईल.

या तीनही ग्रंथांची निर्मिती व प्रकाशन जानेवारी व फेब्रुवारी २०१८ मध्ये झाले आहे. हे ग्रंथ रंगित अशा चित्रांसह आर्ट पेपरवर छापली असल्याने अधिकच आकर्षक व वाचनीय आहेत.

डॉ. रमेश सूर्यवंशी यांच्या प्रकाशित ग्रंथांची मुखपृष्टे

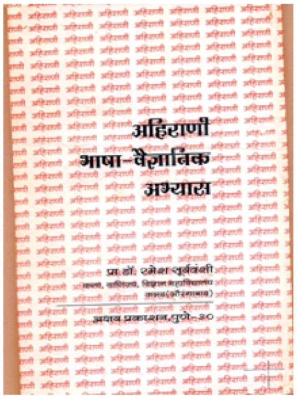

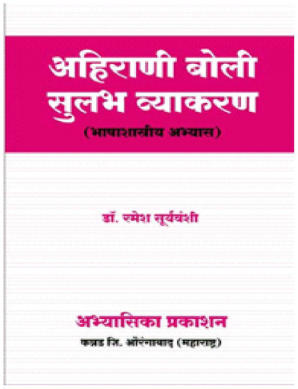

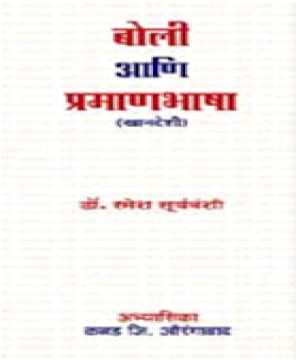

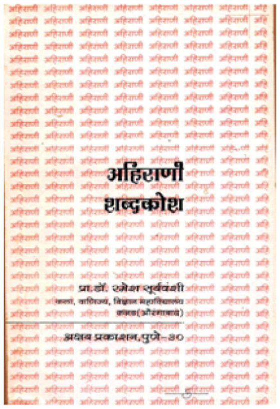

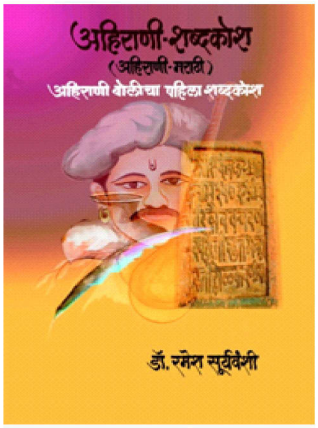

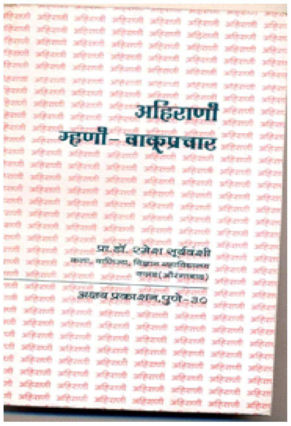

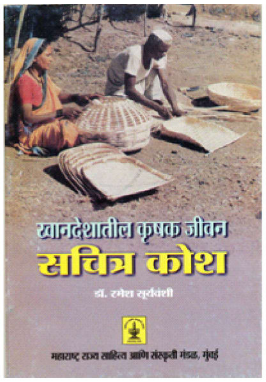

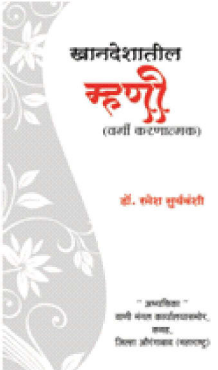

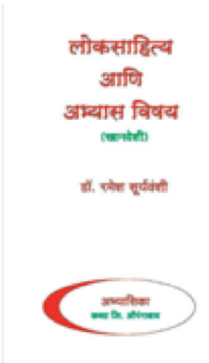

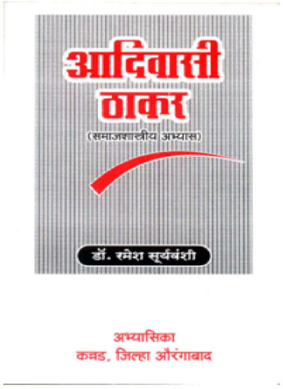
आदिवासी ठाकर
(समाजशास्त्रीय अभ्यास)
डॉ. रमेश सूर्यवंशी
अभ्यासिका
कन्नड, जिल्हा औरंगाबाद

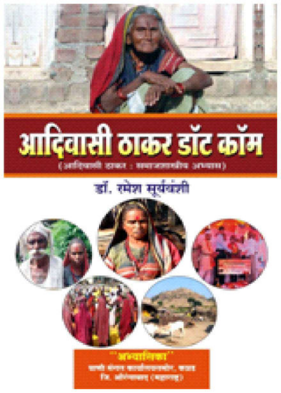
आदिवासी ठाकर डॉट कॉम
डॉ. रमेश सूर्यवंशी

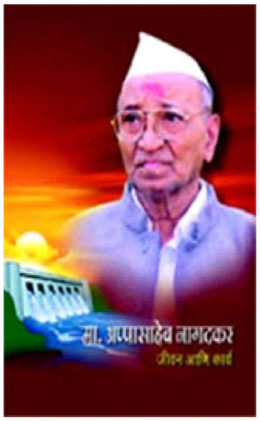
मा. अप्पासाहेब नागदकर
जीवन आणि कार्य

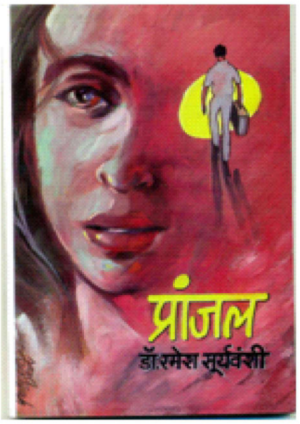
प्रांजल
डॉ.रमेश सूर्यवंशी

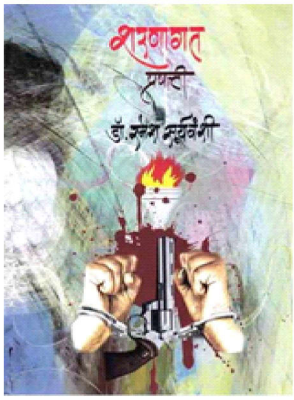
शरणागत
डॉ. रमेश सूर्यवंशी

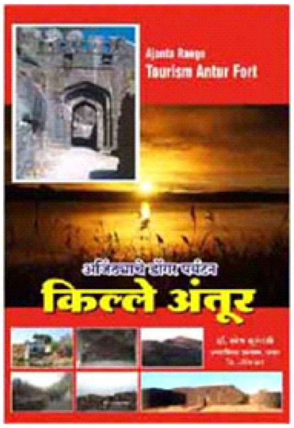
Ajanta Range
Tourism Antur Fort
किल्ले अंतूर

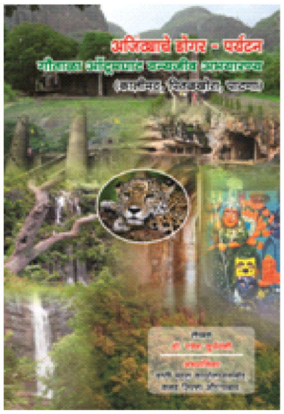
अजिंठ्याचे डोंगर - पर्यटन

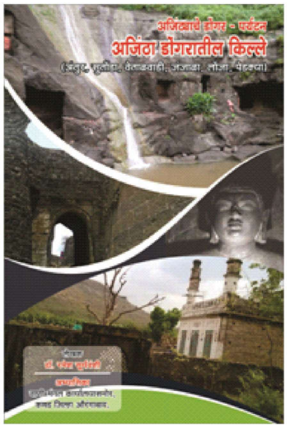
अजिंठ्याचे डोंगर - पर्यटन
अजिंठा डोंगरातील किल्ले

नोंदणी प्रमाणपत्र

संस्था नोंदणी अधिनियम, १८६०

(१८६० चा अधिनियम २१)

नोंदणी प्रमाणपत्र

याद्वारे प्रमाणपत्र देण्यात येते की, खाली वर्णन केलेली सार्वजनिक विश्वस्तव्यवस्था ही आज, मुंबई सार्वजनिक विश्वस्तव्यवस्था अधिनियम, १९५० (सन १९५० चा मुंबई अधिनियम, २९) या अन्वये औरंगाबाद येथील सार्वजनिक विश्वस्तव्यवस्था नोंदणी कार्यालयात योग्य रीतीने नोंदण्यात आलेली आहे.

अखिल भारतीय स्वानंदिशा अकादमी औरंगाबाद

सहायक धर्मादाय आयुक्त

औरंगाबाद प्रदेश, औरंगाबाद

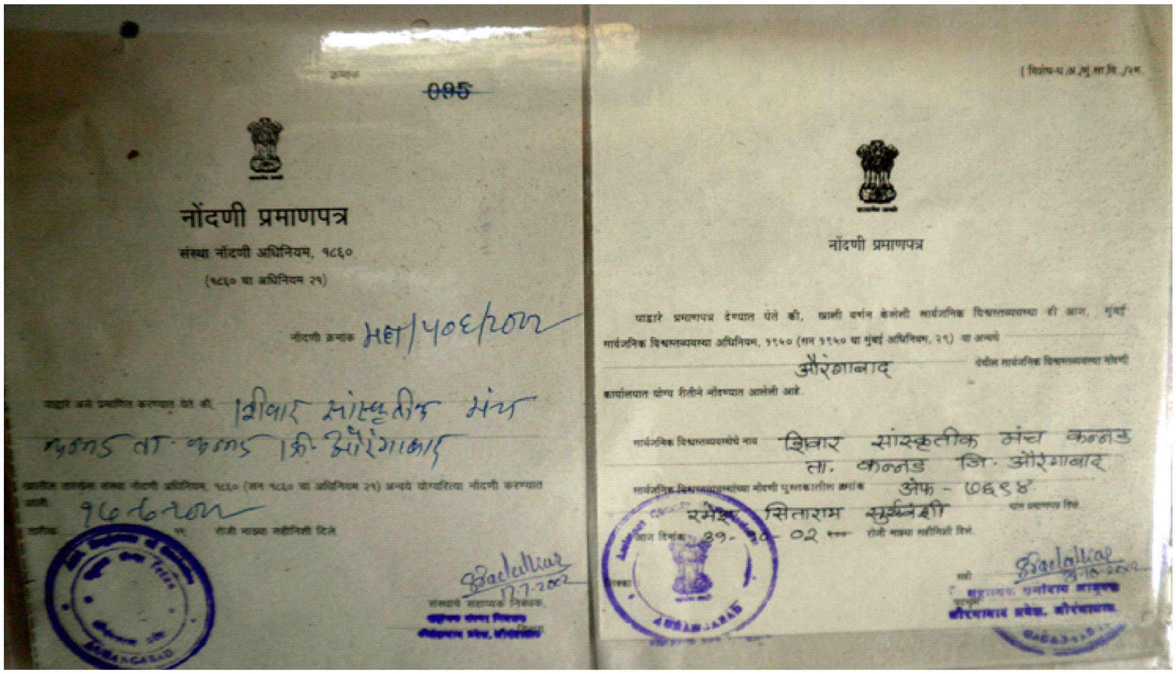
नोंदणी प्रमाणपत्र

संस्था नोंदणी अधिनियम, १८६०

(१८६० चा अधिनियम २१)

शिवार सांस्कृतिक मंच कन्नड ता. कन्नड जि. औरंगाबाद

नोंदणी प्रमाणपत्र

याद्वारे प्रमाणपत्र देण्यात येते की, खाली वर्णन केलेली सार्वजनिक विश्वस्तव्यवस्था ही आज, मुंबई सार्वजनिक विश्वस्तव्यवस्था अधिनियम, १९५० (सन १९५० चा मुंबई अधिनियम, २९) या अन्वये औरंगाबाद येथील सार्वजनिक विश्वस्तव्यवस्था नोंदणी कार्यालयात योग्य रीतीने नोंदण्यात आलेली आहे.

शिवार सांस्कृतिक मंच कन्नड ता. कन्नड जि. औरंगाबाद

रमेश सितारम सूर्यवंशी

सहायक धर्मादाय आयुक्त

औरंगाबाद प्रदेश, औरंगाबाद

संस्थापक अध्यक्ष